

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoare componență:

președinte - Petru Ursache,

judcătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Postolachi Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, în cauza penală, în privința lui

Postolachi Ion

Termenul examinării cauzei:

instanța de fond: 20.12.2014 - 15.06.2015;

instanța de apel: 21.07.2015 - 12.11.2015,
08.07.2016 - 17.10.2016;

instanța de recurs: 05.02.2016 - 31.05.2016,
12.01.2017 - 05.04.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a fost legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 15 iunie 2015, Postolachi I. a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoarea, iar în temeiul art. 84 Cod penal, i s-a adăugat 1 an închisoare din pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Căușeni din 20 octombrie 2014, definitiv fiind condamnat la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, Postolachi I. a fost condamnat la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, iar în temeiul art. 87 alin. (2) Cod penal, pentru concurs de sentințe, prin cumul total al pedepselor, i-a fost stabilit pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, la 26.12.2014, în jurul orei 01⁰⁰, Postolachi I. fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, cu concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,84 mg/l, aflându-se la volanul automobilului de marca/model "BMW 320D" cu n/î BC 129 LL, cu care se deplasa în pe str. Șoseaua Tighinei a or. Căușeni.

Tot el, la 17.07.2014, în jurul orei 18⁰⁰, aflându-se la domiciliul din s. Zaim, r-nul Căușeni, a inițiat o ceartă cu concubina sa, Vulpe I., adresându-i cuvinte necenzurate, a lovit-o cu palma peste față și a îmbrâncit-o în poartă, pricinuindu-i dureri fizice și suferințe psihice.

În ședința de judecată inculpatul nu s-a prezentat, fiind anunțat în căutare, astfel instanța a dispus examinarea cauzei în fond în absența lui cu participarea obligatorie a apărătorului său.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Dudulica L. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, deoarece nu a comis faptele încriminate.

În motivarea apelului declarat avocatul a invocat că, probele examinate în instanța de judecată nu demonstrează vinovăția inculpatului în cele încriminate.

Inculpatul nu și-a recunoscut vina, iar instanța de fond nu a verificat și constatat dacă, prin prisma prevederilor art. 133¹ Cod penal, Postolachi I. întrunește calitățile de subiect al infracțiunii - este sau nu membru al familiei.

Instanța de judecată eronat a apreciat circumstanțele care au fost luate în considerație la stabilirea pedepsei, fiind greșit admisă ca circumstanță agravantă - starea de ebrietate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015, a fost respins ca inadmisibil apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că, conform materialelor cauzei penale, rezultă că în cadrul examinării cauzei în instanța de fond în calitate de apărător al inculpatului a participat avocatul Bolgar V., însă cererea de apel a fost înaintată de către avocatul Dudulica L., care nu a participat la judecarea cauzei în prima instanță.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, avocatul Dudulica L. a explicat că, dânsul cu inculpatul nu s-a întâlnit și n-au încheiat contract de asistență juridică și n-au convenit în vederea reprezentării intereselor acestuia în procesul penal, contractul fiind încheiat cu o rudă de a lui Postolachi I.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că, avocatul Dudulica L. nu are împuterniciri de a-i reprezenta interesele inculpatului și nu este în drept de a înainta apel în numele lui, iar apelul urmează a fi respins ca inadmisibil.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, a declarat recurs ordinar avocatul Dudulica L. în numele inculpatului, care, invocând temeii de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, menționând că, instanța de apel neîntemeiat a respins apelul avocatului din considerente că acesta nu avea acordul inculpatului pentru a-i prezenta interesele, deoarece apărarea a discutat cu inculpatul și are consimțământul acestuia exprimat verbal.

Astfel, partea apărării a adus la cunoștință instanței că, la necesitate poate prezenta consimțământul în scris al inculpatului.

Însă, conform prevederilor art. 67 alin. (3) Cod de procedură penală, nu este stabilită obligativitatea prezentării consimțământului în scris și autentificat, deci în opinia apărării se prezumă valabil și consimțământul verbal.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 31 mai 2016, a fost admis recursul declarat, casată total decizia contestată și dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Colegiul penal lărgit a constatat că, potrivit procesului-verbal al instanței de apel, avocatul Dudulica L. a declarat că, a discutat prin telefon cu inculpatul și a fost angajat de o rudă a acestuia pentru a apăra interesele acestuia. Totodată, avocatul a menționat că va prezenta consimțământul în scris al inculpatului, pentru a confirma dreptul de a-i apăra interesele în instanța de judecată (f.d. 128, vol. II), însă, instanța de apel, fără a se expune asupra acestui fapt, a menționat că, avocatul nu are împuterniciri de a-i reprezenta interesele inculpatului și nu este în drept de a înainta apel în numele lui, apelul declarat fiind respins ca inadmisibil.

Potrivit prevederilor art. 67 alin. (3) Cod de procedură penală, persoanele indicate în alin. (2) capătă calitatea de apărător din momentul în care și-au asumat angajamentul de a apăra interesele persoanei în cauză cu consimțământul acesteia. Apărătorul, după ce și-a asumat angajamentul de a apăra, trebuie să anunțe despre aceasta organul de urmărire penală sau instanța.

Totodată, în conformitate cu prevederile pct. 1) alin. (1) al art. 70 Cod de procedură penală, avocatul poate participa în procesul penal în calitate de apărător la invitația inculpatului precum și la solicitarea altor persoane, însă cu respectarea unei condiții obligatorii - consimțământul inculpatului, care trebuie să fie clar determinat.

Astfel, după semnarea contractului de asistență juridică, inculpatul își dă acordul, în formă scrisă, printr-o cerere în care solicită admiterea apărătorului ales.

Semnătura inculpatului, în cererea nominalizată, urmează să fie autentificată conform legislației în vigoare.

Prin urmare, instanța de recurs a menționat că, în speța dată, instanța de apel urma să amâne ședința de judecată pentru data ulterioară, pentru a permite apărătorului de a prezenta în scris consimțământul inculpatului privind solicitarea acestuia de a fi reprezentat în ședința de judecată de către Dudulica L.

Astfel, instanța de recurs a constatat că, s-a încălcat dreptul inculpatului la apărare, ce constituie un element fundamental al unui proces echitabil.

În acest sens, s-a pronunțat și CtEDO prin decizia sa din 23.11.1993, în cauza „*Poitrimol vs Franța*”, unde a cercetat dacă un acuzat, care evită în mod deliberat să se înfățișeze, dar care înțelege să fie reprezentat de un avocat, rămâne în drept - să aibă asistența unui apărător ales. S-a constatat că deși nu este absolut dreptul oricărui acuzat de a fi în mod efectiv apărat de către un avocat, la nevoie desemnat din oficiu, figurează printre elementele fundamentale ale unui proces echitabil. Un acuzat nu pierde beneficiul acestui drept prin simplul fapt al absenței la dezbateri.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, a fost admis apelul declarat, casată parțial sentința în partea condamnării lui Postolachi I. în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal și în partea aplicării prevederilor art. 87 alin. (2) Cod penal, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, fiind dispusă încetarea procesul penal intentat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta constituie contravenție prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional, fiind dispus încetarea procesului contravențional din motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale. În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

10. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, conform modificările operate la art. 201¹ alin. (1) Cod penal, fapta săvârșită de inculpat nu mai constituie infracțiune, dat fiind că conține elementele contravenției prevăzute la art. 78¹ Cod contravențional.

În atare situație, legea penală în vigoare înlătură caracterul infracțional al faptei, astfel, intervine efectul retroactiv al ei.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, în conjunctura prevederilor art. 10 Cod penal, se consideră necesar de a recalifica fapta inculpatului de la art. 201¹ alin. (1) Cod penal la art. 78¹ Cod contravențional: maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei. Or, fapta inculpatului constituie o contravenție.

Iar în conformitate cu prevederile art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta inculpatului constituie o contravenție, instanța încetează procesul penal și soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional.

În acest context, se evidențiază că odată cu încetarea procesului penal nu există temei pentru aplicarea art. 87 alin. (2) Cod penal, astfel necesită a fi excluse dispozițiile corespunzătoare din sentință.

Cu privire la răspunderea contravențională în baza art. 78¹ Cod contravențional, instanța de apel a constatat intervenirea prescripției, dat fiind faptul că, la timpul săvârșirii faptei, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (2) Cod contravențional, termenul de prescripție era de 3 luni, astfel fiind aplicabile prevederile art. 3 Cod contravențional.

Cu referire la motivele invocate în apel, care vizează activitatea instanței privind administrarea și aprecierea probelor puse la baza condamnării inculpatului sub aspectul nevinovăției sale în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, acestea au fost respinse de către instanța de apel ca fiind nefondate.

Or, urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat în strictă conformitate cu procedura prevăzută de lege și, respectiv, nu s-a constatat încălcarea care ar atrage nulitatea probelor administrate și a actelor procedurale efectuate.

Astfel, instanța de apel a menționat că, sentința pe episodul conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate cuprinde elementele definitorii condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală.

Prin urmare, vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal a fost dovedită cu certitudine prin probele administrate și apreciate de prima instanță, verificate de instanța de apel.

Instanța de apel a conchis că, concluzia instanței de judecată cu privire la pedeapsa aplicată în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, este motivată, deoarece la soluționarea chestiunii respective s-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 64 și 75 Cod penal, astfel, fiind aplicată în limitele prevăzute de lege.

Adițional, instanța de apel a menționat că, inculpatul nu cade sub incidența Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM, existând restricția prevăzută la art. 1 - *inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în instanță în privința căruia este pornit dosar de căutare, astfel, se consideră că inculpatul nu manifestă căința activă.*

Conform dispozitivului deciziei pronunțarea hotărârii a fost fixată pentru data de 17.11.2016, ora 14⁰⁰, însă, în temeiul art. 338 alin. (3) Cod de procedură penală, s-a amânat pronunțarea deciziei pentru 24.11.2016, ora 14⁰⁰.

11. Împotriva deciziei instanței de apel declară recurs ordinar avocatul Dudulica L. în numele inculpatului, care, invocând temeii de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 11) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia în partea menținerii sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încetarea procesului penal în privința inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, în baza art. 1, 2 al Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM.

Totodată, recurentul solicită să fie considerat omis întemeiat termenul de declarare a recursului, deoarece decizia redactată a fost recepționată de către dânsul ulterior datei pronunțării, adică la 24.11.2016, iar la 26.12.2016 a avut o deplasare neprogramată în Ucraina și din acest motiv nu a reușit să depun recursul în termenul stabilit de lege.

În motivarea recursului declarat avocatul invocă că, instanța de apel, la solicitarea apărării de a aplica prevederile Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM, cu încetarea procesului penal în această parte, a respins cererea doar din motiv că inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în instanță și se consideră că acesta nu a manifestat căință activă, însă, de către instanța de judecată nu a fost luat în considerație faptul că în cadrul acestei cauze penale, inculpatul a făcut declarații și a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal și a regretat cele comise.

Astfel, s-a făcut o constatare greșită care a dus la respingerea neîntemeiată a cererii apărării de încetare a procesului penal în privința lui Postolachi I. învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal în baza art. (1),

(2) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM.

11.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului depus de avocat menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind depus peste termen.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3), 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei, iar la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Conform materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 17 octombrie 2016, în prezența participanților la proces, acuzatorului de stat și avocatului Dudulica L., aceștia fiind anunțați că pronunțarea integrală a deciziei motivate va avea loc la 24 noiembrie 2016, ora 14⁰⁰, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 174-179, vol. II).

Decizia motivată a fost pronunțată la 24 noiembrie 2016, iar termenul de declarare a recursului conform art. 231 alin (3) Cod de procedură penală, a început să curgă din 25 noiembrie 2016 și s-a încheiat la 26 decembrie 2016.

Astfel, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2016, care se contestă a fost pronunțată integral la 24 noiembrie 2016 și înmănată avocatului în aceeași zi (f.d. 189, vol. II), iar recursul ordinar declarat de avocatul Dudulica L. a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 27 decembrie 2016 (f.d. 201 - 202, vol. II), adică, a fost declarat peste termenul de 30 de zile stabilit de lege.

Prin urmare, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, care se contestă a fost pronunțată integral la 24 noiembrie 2016, iar recursul ordinar declarat de avocatul Dudulica L. a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 27 decembrie 2016, adică după expirarea termenului legal de 30 zile, prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală.

Cu referire la afirmația avocatului Dudulica L. precum că, la 26.12.2016 ar fi avut o deplasare neprogramată în Ucraina și nu a reușit să depună recursul în termen, motiv din care solicită ca să fie considerat omis întemeiat termenul de declarare a recursului, instanța de recurs conchide că acest argument nu poate fi

reținut ca fiind plauzibil și servi drept temei legal pentru repunere în termenul solicitat.

Așadar, Colegiul penal ține să menționeze că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală expres stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. El nu poate fi prelungit sau limitat de către instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ, iar nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este declarat peste termen.

Rezumând cele expuse mai sus, instanța de recurs concluzionează asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul Dudulica L., pe motiv că recursul a fost declarat peste termen.

13. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Postolachi Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui *Postolachi Ion*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 aprilie 2017.

Președinte
Judecătorii

Petru Ursache
Constantin Alerguș
Vladimir Timofti